

The Treatise of Thirty Days

In the *Vizargird dēnīg*, there is a hemerology in which each of the thirty days of the month and each of the five days of the epact is given a number of activities to be undertaken or avoided: *mādayān ī sīh rōzag* (MSR). The Pārsīg text is clear, although a few words are difficult to be correctly read.¹ Dārāb Pāhlan (≈ 1668 – 1735 AD) translated and put it into Persian verse in the end of his *Book of Duties*, فرضیات نامه, and gave the title of *rōznāma* to this treatise; his translation is approximate.²

Dārāb preferred this treatise to another hemerology in Persian prose in which the days are characterised as being good/fortunate or bad/inauspicious: “This detailed account of all [thirty] days is in Pahlavi (/ Pārsīg) and I turn it into [Persian] verse. There is in prose another commentary, but there are doubts about it. It is not approved by wise men [to say] that this day is bad or unprofitable and that day is good or profitable.”

According to a Christian missionary John Wilson the “another” type of elections, in Persian (صفتِ سیروزه) or in Gujarati version, was known to most of Pārsīs [of India]: “There is, another Sīrōza [of a very different kind], however, possessed by the Parsis ... It treats of the qualities of the thirty days of the month, as auspicious or inauspicious. Though its intimations are absurd in the highest degree, it exercises great influences over the whole body of Zoroastrians. It is so much regarded by them, that there is scarcely a family without a copy, and there are few individuals who have not the precepts written on the tablet of their hearts. On this account, as well as because of the brief information which it gives respecting the Amšāspands and Īzads, to whom the days of the month are sacred, it is not unworthy of the attention of the Europeans. It exists in the Persian language; but there are several Gujarāti versions, which are generally used.”³

¹ . *daftar ī vizargird dēnīg*, Mumbai, 1218/ 1948, 113-25 (edited by Peshotan Sanjana); R 469, 183-202 (K.R. Cama Oriental Institute Library); a fragment of it is preserved in the *Pahlavi Pexts*, 128.

² . *The Persian Farziāt-nāmeḥ and Kholāseh-i Dīn of Dastur Dārāb Pāhlan*, text and version with notes by J.J. Modi, Bombay, 1924, 39-46.

³ . J. Wilson, *The Pārsī Religion*, Bombay, 1843, 551-560: Translation of the *Sifat-i-Sirozah* of the Parsis.

However, the copies of this Persian (/ Gujarati) version are rare, and the learned Parsis, like Dārāb, disliked it; and even the first treatise was only known to a few learned Pārsīs. Dosabhai Karaka who has given an English translation of the first hemerology, made by Dārāshā Peshtanji Sanjana (and attributed it to Ādurbād), says that: “It is scarcely necessary to say that these precepts so laboriously framed by Ādurbād no longer form a guide to the actions in the daily life of the present Parsis. They are even not known to most, and this ignorance may rather be looked upon as a matter of congratulation than otherwise, for indeed, in these times of keen contest and feverish activity, there would be more disappointments than fulfilment of wishes in store for a faithful follower of Ādurbād.”⁴

⁴ . Dosabhai Framji Karaka, *History of the Parsis*, London, 1884, 144.

Text
mādayān

(R 469, 183-84) ēk ēn kū andar panz rōz ī andargāh andar
niyāyišn ud yazišn drōn yaštan. māh ī spendarmed nē šāyed
x^vandan, cē ēn panz rōz jud kird ēsted.

abar cōn sih rōzihā az vizargird dēnīg framūd ēstād.

ped nām ī yazdān, ud jadag ī nēk, tandrustīh,

افورآگ /āfurāg?/ <افورآگ> /vehīgān/, cimēnāg ī xīrān, x^vadāy ī vispān,
gumēzišn frazāmīhed, cimīg dādār ohrmazd frazām pērōzgar.

1. ohrmazd [rōz] ped nām ī yazd, ped ōstīgān, ud
avardišnīg ud ušmurd, ud rōz ī farrox x^vand, rāmišn
šīrēnag ud drod murvāg nēk ped dastvar dāštan; ud
jāmag nōg peymuxtān; ud ō bāy ud dastgird ī nōg
šudan; ud abārīg kār ī rāmišnīg vēš kirdan.
2. vahman rōz ped nām ī meh ī frēstagān, ham rōz
hanzaman uskār ī ped xrad kirdan; ud ō dar ī šāhīgān
šudan; šāhīgān-z dānāgān ud framānburdārān ō
handēmānīh hištan; dōstān-z ud dānāgān ō āgenīn ped
drodpursišnīh šudan; ud dōšārm ud dānišn varzīdan;
ud ped hamāg kār ud dādestān xūb.
3. ardvašīšt rōz āštīh ud dōšārm varzīdan; ud dārūg ud
darmān āmixtan ud x^vardan; ud hanzaman, kār ī
ruvānīg, ud uskār ī ped mehdādestānīh handāxtan
kirdan; ud hašāgirdān gumārdan; ped ēkānagīh ī
sālārān pādixšāyān peyvastan; ud abārīg kār ī hujahišn
ud stūdag.
4. šahrever rōz mehān ud sālārān ud وسلويد (R وسلويد)
/kārdārān?/ ud kārframānān gumārdan; ud grān
vināhān vīrāyišn pediš kirdan; ud frōdmāndīgān
āmurzīdan; ud kehān-z az mehān āmurzišn x^vāstan, ud

kār ud x^vāyišn x^vāstan; ud dārišn <ī> + driyušān⁵
 abzūdan; ped must ud stamb ud adādīh az niyābagān ī
 gēhān bē burdan; frayādrasišnīh ud cāragx^vāyišnīh ud
 x^vābarīh abērdar kirdan, ped ēvēn dāštan; ud pez
 stadan ud dādan nēk⁶.

5. spendarmed rōz ped zan x^vāstan, ud zan ō xānag
 nīdan; ud xānag ī nōg ped māništ kirdan, ud hān ī
 kahvan vīrāstan; ud varz ud ābādānīh kirdan nēk; kār ī
 andar hān rōz frāz grift, drangīg raftan, ōstīgān
 būd<an>; andar hān rōz burdīh ud ۱۳۰۱۱ /viyāxanīh/⁷,
 ušyārīh ud hunsandīh, bārestānīh ud rādīh ped
 kirdagdar dāštan ēvēn kird ēsted.
6. hurdad rōz ped šōyišn ud vīrāyišn ī tan; ped kahās nōg
 brīn kirdan; ud cāh ī nōg kandan; ud vidarg nihādan;
 ud baxšišn ī āb kirdan; ud ābādānīh; ud hambār
 handuxtan nēk; ud ped harv kār xūb uzmūdag.
7. amurdād rōz sar ī fradum haftag, ud rōz ī āsān; ud ham
 rōz āsānīh ī tan ud ruvān x^vāstan; pez hambār ud
 ramag āmār ۱۳۰۱۱ /abzōn/ ud x^vāstag; ud varz <ud>
 ābādānīh ī kišvzār ud bāy ud bōyestān ud vēšag;
 drustīh ud bēšāzišnīh ī kasān ud tisān toxšīdan; ud
 āmār hangārišn ī pardazišn kirdan ped ēvēn dāštan.
8. day-ped-ādur rōz ped nām ī yazd vazurg māyagīh rāy
 ۱۳۰۱۱ / sangīg/; ud ham rōz ۱۳۰۱۱ /dahišn/ ud ābādīh;
 ud ahlavān šnāyišnīh ped kirdagdar dāštan.
9. ādur rōz abāg ×dūdagān vehān⁸ ō dar ī namāz gāh ī
 ādurān ud ātašān šudan, cōn kāmāg cašmag ud nēkīh
 dādār ātaš ī varhrām ērān⁹ pādišāh namāz.

(7) *nəmō avi zəmō vaγdanəm hada urva barənti.*

namāz abar zamīg ped hān ī sar abāg rōy barend.

⁵ . ۱۳۰۱۱

⁶ . ۱۳۰۱۱ ۱۳۰۱۱

⁷ . Cf. MSīhR 2 ۱۳۰۱۱ ۱۳۰۱۱, cf. also HOD 17 pādixšāy ī vyāxan ī burd.

⁸ . (دایشن ۱۳۰۱۱) ۱۳۰۱۱

⁹ . (R ۱۳۰۱۱)

kunišn ڪونڀو /frēzvānīg/, uskār ud ayyārīh ped
yazdān, ud hubarišnīh vēš toxšīdan; ud hāmis kirbag
×handēšīdan¹⁰ kirdan; ud ped vihēz az gyāg ō gyāg xūb
dāštan.

10. ābān rōz ped rōd rāyēnīdan; ud kahās brīdan; ud jōy
kandan; ud cāh ruftan; ud draxt ud jōrdāy kištan; ud
hamis varz ud ābādānīh ud sūdx^vāstārīh ped vizīn
dāštan; ڪوڀو ڪوڀو /bē-šān nāzūkīh?/ ī rōzgār rāy
kār ped pahrēz ud nigerišn kirdan.
11. x^var rōz nām az rōšnīh ud pēdāgīh ī tisān az rōzgār ī
vizīn hangārd; u-šān guft kū ped harv kār nēk ud
sabuk, bē az šudan ō varzīgarān pahrixtan.
12. māh rōz ped farrox rōz ī veh ڪوڀو /stāyīd(ag)?/
x^vand; ud ped x^varan āsānīh ud rāmišn murvāg nēk¹¹
kirdan ud rāyēnīdan; hān rōz rōzgār ī grān vihēz kam
pessanned; u-šān vazurgmāyagīh rāy ped grān dāšt; u-
šān ēn-z guft kū ped rāmišn ud ×āsānīh¹² ud
āyaftx^vāyīšnīh nēk, ped kār ڪوڀو /sangīg/ ud gardišnīg
ud tēzvardišn.
13. tīr rōz ō frahangestān šudan; ud ped frahang andar
cahār pēšag, nāmcišt dibīrīh ud axtarmārīh ud
ābānyārīh, virāyišn ī kahās ud cāh ud jōy ud rōd ud
puhl ud nāy ud kaštīg, hāmis abzār x^vāstan, ud varzišn
kirdan; ud šōyišn ud virāyišn ī tan ud ruvān hudāšt ud
vizīdag kird ēsted.
14. gōš rōz haftag didum rōz ī āsān, asprēs ud cōbīgān ud
ڪوڀو¹³, ud +asp¹⁴ ō zēn kirdan ped hangārīšn ī haftag
ud rōzgār ī uzīd abar madan; virāyišn kirdan ī ped
tanīg ud ruvānīg kār, nāmcišt pahrēz ud šnāyēnišn ī
stōrān ud gōspendān ud gōspendsardagān ped

¹⁰ . ڪوڀو /handāxtan/. Cf. HAM 2 kirbag-handēš.

¹¹ . ڪوڀو

¹² . ڪوڀو. Cf. MX27.72 rāmišn ud āsānīh, Dk iii, M 234 āsānīh ud
rāmišn (opp. arg ud bār).

¹³ . ud ham rāz ‘and the like’. Cf. ŠGV 13.14 ped hān ham rāz.

¹⁴ . ڪوڀو

kirdagdar dāštan; u-šān gōšt kam¹⁵ x^vardan, ud pēm ped kārdar dāštan; u-šān gōš rōz ud anērān rōz nāxun ud sumb ī stōrān virāstan, ud ped hujahišn dāštan.

15. day-ped-mihr rōz rōzgār ī nēk māyagīh rāy grāmīg ud sangīg; ud ham rōz vizīr ud dadvarīh ud virāyišn xīrān ped ēvendar dāštan.
16. mihr rōz x^vad ēdōn vizīrgar ī dāmān; u-šān ham rōz abar vināhgārān virāyišn, ud abāg vehān dōšārm abzūdan, dōstān rāmēnīdan; x^vārbār sāxtan; ō arzānīgān 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /taftīgīhā/¹⁶ nigerišn kirdan; ud az vināh petitīhā kirdan, ud 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /petit ī/ pēdāgān vizārdan; ud kasān āmurzīdan, ud vistāxīdan, ud ō kār ī pessazag gumārdan; ud kēn ud 𐭠𐭣𐭥𐭥 /vizāy?/ gugārdan ud framōšīdan, ud mihrbānīh ped rāyēnišn dāštan cimīg.
17. srōš rōz vazurgmāyag ud tēz, cē ohrmazd x^vadāy srōš rāy ped x^vadāyīh ud pāsrāyēnīdārīh ī gēhān gumārd; andar ham rōz kār ēdōn ped pahrēz ud az vināh pādan, ud ped frōdmānd yōšdāhrīh dōšīdan abāyed cōn kē andar āzarm¹⁷ ud škōh parvār ī x^vadāyān ud gyāg šāhīgān ēsted; u-šān ham rōz az sar šustan vars virāstan saxt pahrixt<an>.
18. rašn rōz ped ēc ēvēnag drōzanīh ud frēftārīh nē kunišn; ud kār ī x^vardag kam, ud hān ī vazurg vēš; 𐭠𐭣𐭥𐭥 /handāz/ ud soxan ī drōv fradum nē, hān <𐭠𐭣𐭥𐭥> rāst peymānīg gōbišn; ud az var-varzišnīh ud sōgand-x^varišnīh ōh pahrēzišn.
19. fravardīn rōz x^vad rōzgār ī ahlavān fravahr ud hanzaman-z ud yazišn ud sūr ud mīzd ud āfrīnagān ped azbāyišn fravahrān ud āyādēnišn pēšēnagān, hunar kirdārīh ī kār ī 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 / kirbagīh/ cand vēš pādixšāy ped āštīh ud hamnirōgīh ī vasān handāxtan ud kirdan ped ēvēn dāštan.

¹⁵ . 𐭠𐭣𐭥𐭥

¹⁶ . Or nēv-pidīgīhā?

¹⁷ . 𐭠𐭣𐭥𐭥

20. varhrām rōz varhrām yazd x^vad andar mēnōgān ud yazdān spāhsālār ud drafšdār ī mahist; u-š ped dēn andar šnūman amāvandīh ud pērōzgarīh nāmēnīd ud ušmurd ēsted; ud andar razm ī yazdān –ud asp ۱۰۰۰۰ /bāzīh/ (vāzīg?) ud ۱۰۰۰۰ /škār/ (viškar?) ud huniyākkanrān ō kār griftan – abāg dēvān pēšobāydum ×(ham)mard-cābukdum ud anstōbdum; ud harv gyāg ped amāvandīh šaved, ud ped pērōzgarīh āyed; ud ham rōz ped asprēs ud nahcīr, ud ped ۱۰۰۰۰¹⁸, ud peymōzan ī cašmag nekōg ārāyišn peymuxtān; hān ۱۰۰۰۰ [myš r’ m] /vahrān?/ rōz rāy ast vizīdag; bē-šān az kārihā pahrēz ēdōn kirdan cōn az pādixšāy ī gētīg ud arsēštār dilīr ud anstōb ud ātaš abruxtag.
21. rām rōz x^vad mēnōg rāmišn; ud ham rōz zēnabzār ud peyrāyag kirdan ud ārāstan, ud šādīh peymuxtān vizīdag dāštan.
22. vād rōz abduṃ ī ۱۰۰۰۰ /gōhrag/ sidum ped rōz āsān hangārd<an>, ud kār sūd ud zyān hangārišn abāz hamēnīdan ped veh abāyistan, ud virāyišn vizārišn kirdan, andar ۱۰۰۰۰ (R ۱۰۰۰۰) /hambāyīh/ ī ruvān rāmišn dāštan; ka-z dāg-ē ayāb āgāhīh ī andōh būd ō hān rōz hištan (R handāxtan); ēk ēn kū dā tēmār ped rōz ī āsān gugārdan, ud kār nē mānād ud māned az āsān kamzyāndar kū az kār vād rōz sabukīh rāy andōh bēš x^vared, ud harv ēvēn bēš ud andōh ۱۰۰۰ /vēnend/ vād bē abesihēned, ud harv rāmišn ped nirōg <۱> vād rased.
23. day-ped-dēn rōz abāg-iz hujahišn rāy ped sangīg [] ēc pahrixt ī uskārdan dānišn kār ī dēn vēš kirdan.
24. dēn rōz uskār ī vurravišn ud hanzaman ī dēnīg ud virāyišn āhōg, ud ārāyišn ī kadagx^vadāyīh¹⁹, ud āfrāhniyūšīšnīh ud frahang ī dēnburdārān ped kārdar dāštan.

¹⁸ . It could be read zan ī gurdān, but the meaning is not convenient. Cf. Pāhlan :

کند پیرایها فرزندان و زن را چه پدمورد به جامه خویشتن را

¹⁹ . ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ .

25. ard rōz kadagx^v adāyān ud kadagbānūgān ārāyišn ī 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /grīv ?/ ud vastarg ud peyrāyag fraزندān²⁰, ud nigerišn ud frayād driyušān ped kirdagdar dāštan.
26. aštād rōz kirdārān ō pādāšn ud pāyag ud gāh 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /abrandēnīdan/²¹; ud vināhgārān ō bann ud puhl pādīfrāh abērdar 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /pazdēnīdan?/; u-šān ham rōz az razm ud 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ud kārezār ud pehikār, rāh ud kāravān pahrixt<an>; u-šān kār 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /ud nišastagīh/²² ped nēk dāštan.
27. asmān rōz az abām stadan, ud sar šustan, ud vars virāstan pahrixtan; ud ped abārīg kār sabuk ud x^vāš nāmcišt vihēz ud kāravān ēvarz nēk.
28. zamyād rōz ped bāy ud dastgird ud x^vān-u-mān ud parvast, ud draxt kištan, ud varz kirdan, ud jāmag ō ganz ud jōrdāy ud vāstar ō hambār burdan nēk; abārīg kār nigered; ud dārū_g x^vardan kam pādixšā.
29. mahrspend rōz dēn ud dānišn ud frahang uskārdan 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /vaxšišn/ (toxšišn?)²³ kirdan; pez dārū_g ud darmān, ud ārāyišn ud virāyišn ud peyrāyišn <𐭠> tan; pez āfrīn kirdan vizīdag; ped bun fragandan, ud ravāgēnīdārīh kār kirbagīhā, ud kandan ī uzdešzārīhā, ud bē burdan az vināhīhā, ud yōšdāhrīh ī tan ud ruvān nēk pessannīd.
30. anērān rōz abdum ī māhīgān, ud rōz ī āsān, kār ī māned hangārišnīgīhā abāz āmārēnīdan, ud andar āmadan; ud bahr ī driyušān yazdān usefrīd ī yazdān cim pessazagīhā bē framūdan, ud ārāyišn ohrmazd rōz rāy sāzišn kirdan, ud tan vastarg šustan; ud petitīgīhā vināh vizārišn kirdan; ud gilag ōbārdan; ud kēn framōšīdan; ud hamemāl ō 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /dōstīh/ hāxtan, ud āštīh, šādīh ī tan ud ruvān 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /mehmān/ kirdan.

²⁰ . Cf. Pāhlan :

به فرزندان دهد پیرایه و ساز به وسترگ و به زیور بخشدش باز

²¹ . R 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 کندن

²² . R 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 انجمن نشستگی Cf. MX 60.4 nišast ud kār abāg vehān.

²³ . Cf. Pāhlan :

به کار دانش و فرهنگ و کوشش کند در خویشکاری نیز تخشش

pas ī dvāzdah māh hān panz rōz ped uspurīgīh ī sāl andar
abāyed:

1. ahunved gāh hangōšīdag ī ohrmazd rōz;
2. uštaved gāh hangōšīdag ī vahman rōz;
3. 𐬰𐬀𐬎𐬌𐬎𐬀 /spendmēnōg/ gāh hangōšīdag ī ādur rōz;
4. vohuxšahr gāh hangōšīdag ī mihr rōz;
5. vahištōišt gāh hangōšīdag ī dēn rōz.

frazaft ped drod ud šādīh ud rāmišn.